

ERİK İÇKURDU
Cydia funebrana (Treit.)
(Lepidoptera: Tortricidae)

1. TANIMI VE YAŞAYIŞI

Ergin koyu gri-boz renkli, üst kanatlarının alt kısmında düz bir çizgi ve koyu gri renkte küçük noktacıklar vardır (**Şekil 99a**). Alt kanatlar daha açık renkli ve kenarları boz-sarı saçaklıdır. Kanat açıklığı 13-15 mm'dir. Yumurtalar basık-oval, uzunluğu ortalama 0.7 mm olup, yeni bırakıldığında beyazımsı, sonraları sarımsı renge döner (**Şekil 99b**). Yumurtadan yeni çıkmış larva 0.4 mm uzunluğunda, üstü pembe, karın tarafı açık pembe, baş ve toraks ise siyahtır. Gelişmesini tamamlamış olan larva 15 mm uzunluğundadır (**Şekil 99c**). Son abdomen segmentinde tarak şeklinde 3-6 diş vardır. Pupa açık sarı-kahve renkli, 6.5 mm uzunluğundadır.

Şekil 99. Erik içkurdu ergini (a), yumurtası (b), meyve içinde zarar yapan larvası (c) ve zarar nedeni ile meydana gelen zamk akıntısı (d).

Kışı genellikle dalların çatalları arasında bazen de yan dallar üzerinde kuru ve pürüzlü kabuk altında, yarıklarda, gövdelerin dibindeki oyuklarda, sıkı örülmüş bir koza içinde olgun larva olarak geçirirler. İlkbaharda pupa olurlar. Mayısın ilk haftasında kışlayan pupalardan kelebekler çıkmaya başlar ve bu uçuş haziranın sonuna kadar devam eder. En çok kelebek çıkışı mayısın sonuna doğru olur. Kelebekler gündüzleri yaprakların alt yüzeyine veya ağaçların gövde ve dallarında hareketsiz kalır. Alacakaranlıkta ve gece faaliyete geçerler. Çıkışlarından bir süre sonra çiftleşip, yumurtalarını genellikle meyvelere, nadir olarak da yaprakların diplerine veya sürgün ve dalların üzerine bırakırlar. Birinci dölle ait dişiler ortalama 18 yumurta bırakır. Dişinin yumurta bırakması için optimum şartlar; 17-22°C sıcaklık ve %58-77 oranlı nemdir.

Yumurtalar gelişmesini 8-14 günde tamamlar. Kışlayan dölün larvaları mayısın sonu ve haziranın ilk haftasında çıkmaya başlar. Yumurtadan yeni çıkan larvalar ağ örerek, henüz fındık büyüklüğünde olan meyveye girerler. Meyveye giren larva helezon şeklinde sapa doğru ilerler ve meyvenin etli kısmı ile beslenir. Zarara uğramış meyveler menekşe rengi alır ve bir müddet sonra larvayla beraber dökülürler. Larva, gelişmesini 14-30 günde genellikle tek meyvede tamamlar. Haziranın üçüncü haftasından itibaren olgun larvalar meyveyi terk ederek sap dibinde açtıkları delik ağzında veya yaşlı kabukların altında pupa olurlar.

Haziranın üçüncü haftasında başlayan pupa devresi, temmuzun son haftasında biter. Birinci dölle ait pupalardan çok azı diyapozaya girer.

İkinci dölle ait kelebek çıkışı temmuz ortasında başlar ve ergin uçuşu ağustosun ortasına kadar sürer. İkinci dölle ait kelebekler ortalama 24 (en çok 68) yumurta bırakabilir. İkinci dölün yumurtaları 6-13 günde açılır. Genel olarak bir meyvede bir larva bulunur. İkinci dölün zararı birinci dölle nazaran çok daha fazla olup, bazen bu oran %70'e kadar çıkar.

Genellikle yılda 2 döl veren Erik içkurdu, sonbaharın ılık geçtiği yıllarda, üçüncü döl de verebilir.

2. ZARAR ŞEKLİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Erik içkurdu'nun larvaları, eriğin meyvelerinde zarar yapar. Larvalar genellikle sap dibinden, yanlardan ve iki meyvenin birbirine değdiği yerlerden girer. Meyvenin hemen kabuk altını tipik olarak oyarlar ve meyve etinde tünel açarak çekirdeğe kadar ulaşırlar (Şekil 99a). Birinci dölle ait larvalar bazen birden fazla meyvede beslenebilir. Dolayısıyla bir meyvede bazen birden fazla giriş deliği bulunabilir. İkinci dölle ait larvalar ise 1-3 meyvede zarar yapabilirler. Zarar görmüş meyveler zamk çıkarırlar (Şekil 99d).

Ülkemizin erik yetiştirilen tüm bölgelerinde görülmektedir.

3. KONUKÇULARI

Başlıca konukçuları erik, kayısı, akdiken ve kirazdır.

4. DOĞAL DÜŞMANLARI VE ETKİNLİKLERİ

Bu zararlının bazı larva ve pupa parazitlerinin olduğu bilinmektedir. Orta Anadolu Bölgesinde, Erik içkurdu yumurtalarında *Trichogramma* sp. (Hym.: Trichogrammatidae) saptanmıştır. Bu parazitoid oldukça yaygın olup, bu zararlıların yumurtalarını %30'a varan oranlarda parazitleyebilmektedir.

5. MÜCADELESİ

5.1. Mekanik Mücadele

Kurtlu meyveler toplanarak toprakta açılan derin çukurlara gömülmelidir.

5.2. Biyolojik Mücadele

Doğal düşmanların korunması ve etkinliklerinin artırılması için diğer zararlılarla mücadelede kimyasal mücadeleye alternatif metotlara öncelik verilmeli, eğer kimyasal mücadele gerekiyorsa, doğal düşmanlara yan etkisi en az olan bitki koruma ürünleri tercih edilmelidir.

5.3. Kimyasal Mücadele

5.3.1. İlaçlama zamanı

Eşeyssel çekici tuzaklarda ilk kelebek görüldükten 2-3 hafta sonra veya meyvelerde yumurtalar görülür görülmez ilk ilaçlama yapılır ve ilacın etki süresi dikkate alınarak ilaçlama tekrarlanır.

İkinci döle ait kelebekler %30-40 oranında çıktığı zaman bu döle karşı ilk ilaçlama yapılır ve ilacın etki süresi dikkate alınarak ilaçlama tekrarlanır.

5.3.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan “Bitki Koruma Ürünleri” kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

5.3.3. Kullanılacak alet ve makineler

Motorlu yüksek basınçlı pülverizatör kullanılır.

5.3.4. İlaçlama tekniği

İlaçlamalarda tüm ağacın ve meyvelerin iyice ıslanması gerekir.

6. UYGULAMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hasatta ilaçlı ve kontrol parsellerinden alınacak 100'er adet meyve kontrol edilerek kurtlu meyve oranı bulunur.